

12.2.2013

Oikeusministeriö
lainvalmisteluosasto

OIKEUSMINISTERIÖN KRIMINAALIPOLIITTISEN OSASTON LAUSUNTO TODISTELUTOIMIKUNNAN MIETINNÖSTÄ

Yleistä

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto on pyytänyt kriminaalipoliittisen osaston lausuntoa todistelutoimikunnan mietinnöstä. Mietinnössä ehdotetaan, että oikeudenkäyntiä koskevat todistelusäännökset uudistettaisiin kokonaisuudessaan.

Kriminaalipoliittinen osasto pitää uudistusta tarpeellisena ja kannatettavana. Todistelua koskevien säännösten sisällöllinen ja lakiteknenkin uudistaminen vastaamaan nykyisiä vaatimuksia on perusteltua. Erityisen tärkeänä kriminaalipoliittinen osasto pitää sitä, että säännöksiä uudistettaessa otetaan huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen linjaukset oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksista.

Kriminaalipoliittinen osasto pitää hyvänä myös oikeudenkäymiskaaren 17 luvun ehdotettua rakennetta, joka selkeyttää todistelua koskevaa sääntelyä nykyisestä. Lakiteknisesti säännösten otsikointi voisi lisätä ehdotetun säännösten ymmärrettävyyttä ja selkeyttä.

Anonyymi todistelu

Toimikunta on ehdottanut anonyymien todistelun käyttöönottamista Suomessa. Ehdotukselle ei sinällään ole esimerkiksi ihmisoikeussopimuksesta johtuvia esteitä ja toimikunta on pyrkinyt ottamaan huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen anonyymien todistelun käytölle asettamat edellytykset. Kriminaalipoliittinen osasto pitää ehdotusta sinällään hyväksyttävänä, vaikka toimikunnan mietinnön perusteella jääkin epäselväksi, onko anonyymille todistelulle Suomessa tosiasiallista käyttöalaa.

Toimikunnan lähtökohtana on ollut, että anonyymiä todistelua voidaan käyttää, jos todistajaan kohdistuu vakava hengen tai terveyden uhka, jota ehdotuksen mukaan arvioidaan lähinnä todistajan esittämän perusteella. Vastaajan etua valvomaan toimikunta on ehdottanut julkista asiamiestä. Vastaaja ei itse voisi osallistua käsittelyyn, jossa päätetään anonyymistä

H:\2 SYYTTÄJÄT JA
RIKOSPROSESSI\Todistelutoimikunta\todistelulausunto.doc

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
(09) 160 03

Telekopio
(09) 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

todistelusta. Kriminaalipoliittinen osasto toteaa, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi vielä arvioida, turvaako ehdotettu menettely riittävästi rikoksesta epäillyn oikeusturvan.

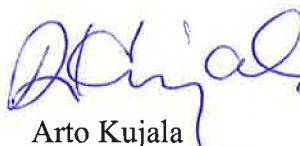
Painostusvankeus

Toimikunta on ehdottanut, että todistajan painostamiseksi todistamaan tämä voidaan edelleen tuomita uhkasakkoon tai painostusvankeuteen. Ehdotettua sääntelyä on täsmennetty aikaisemmasta, mitä voidaankin pitää välttämättömänä.

Painostusvankeus merkitsee puuttumista todistajan henkilökohtaiseen vapauteen. Toimikunnan mietinnössä ei ole perusteellisesti arvioitu tämän perusoikeusrajoituksen suhdetta tavoiteltuun hyötyyn eli todistelun turvaamiseen. Kriminaalipoliittinen osasto katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi vielä harkita, onko ehdotetun kaltainen painostusvankeus tarkoituksenmukaista säilyttää.

Ehdotuksen mukaan painostusvankeutta voitaisiin käyttää myös alle 18-vuotiaaseen todistajaan. Rikosoikeuden yleisenä lähtökohtana on pidetty, että alaikäisen vangitsemista tulee viimeiseen asti välttää, koska vangitsemisen seuraukset alaikäiselle ovat erityisen haitallisia. Kriminaalipoliittinen osasto ehdottaa, että jos painostusvankeutta pidetään edelleen välttämättömänä säilyttää, sen käyttöalan ulkopuolelle tulisi vähintäänkin rajata kaikki alaikäiset henkilöt.

Osastopäällikkö

Arto Kujala

Hallitussihteeri

Juho Martikainen